

Bilag C

Dato 17-12-2025

Sagsbehandler Nanna R. Lauridsen

raastoffer@ru.rm.dk

Tel. +45 9243 2117

Sagsnr. 1-50-71-10-24

Vurdering efter habitatbekendtgørelsen i forbindelse med ansøgning om råstofindvinding på del af matr.nr. 1a Nordby Hede, Nordby i Samsø Kommune**A. Lovgrundlag****A.1 Natura 2000**

Side 1

Før Region Midtjylland giver tilladelse til råstofindvinding efter råstoflovens¹ § 7, skal regionen i henhold til § 6, stk. 1 i habitatbekendtgørelsen² vurdere om det ansøgte, i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Denne vurdering kaldes derfor en Natura 2000-væsentlighedsvurdering.

Vurderingen af om en plan eller et projekt påvirker et Natura 2000-område væsentligt er baseret på, om projektet kan påvirke de karakteristika og miljømæssige forhold, der kendetegner det konkrete Natura 2000-område, herunder særligt de konkret fastsatte bevaringsmålsætninger for de arter og naturtyper, der er på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

Hvis det i væsentlighedsvurderingen ikke kan udelukkes, at det ansøgte råstofindvindingsprojekt kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet, kan der ikke meddeles tilladelse til det ansøgte.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1230 af 20/11/2024 om råstoffer med senere ændringer.

² Bekendtgørelse nr. 1098 af 21/08/2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Væsentlighedsvurderingen og, hvis påkrævet, konsekvensvurderingen skal fremgå af myndighedens afgørelse, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 4.

Region Midtjyllands konkrete Natura 2000-væsentlighedsvurdering for det ansøgte råstofindvindingsprojekt fremgår af afsnit C.

A.2 Bilag IV

Tilladelse til råstofindvinding efter råstoflovens § 7, stk. 1 er omfattet af habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 3, nr. 1 og derved forpligtelsen i habitatbekendtgørelsens § 10. Før Region Midtjylland giver tilladelse efter råstoflovens § 7, stk. 1, skal regionen således vurdere, om det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter i deres naturlige udbredelsesområder, jf. habitatbekendtgørelsen § 10.

Et yngle- eller rasteområde forstås som en samling af lokaliteter, hvor en bestand af en art yngler eller raster, og ikke som hver enkelt lokalitet eller forekomst, medmindre der ikke er økologisk sammenhæng med andre lokaliteter eller forekomster. Ofte vil de enkelte lokaliteter i et sådant "netværk" af lokaliteter, der udgør et yngle- eller rasteområde, indbyrdes supplere hinanden i at opretholde bestanden. Betydningen af de enkelte lokaliteter i netværket kan afhænge af bestandens tæthed og spredningsmuligheder.

Ved vurderingen af om et yngle- eller rasteområde beskadiges eller ødelægges, er det afgørende, om den økologiske funktionalitet kan opretholdes på mindst samme niveau som hidtil. Vurdering af, hvorvidt en bilag IV-art vil blive påvirket af et givent projekt, forudsætter blandt andet kendskab til arternes konkrete forekomst og udbredelse i det berørte område, spredningsmuligheder og økologiske sammenhænge.

Artsfredningsbekendtgørelsens³ § 10 stk. 1, nr. 1 indeholder ydermere et generelt forbud mod alle former for forsætlig indfangning eller drab af bilag IV-arter.

Region Midtjyllands konkrete vurdering af bilag IV-arter for det ansøgte råstofindvindingsprojekt fremgår af afsnit D.

³ Bekendtgørelse nr. 521 af 25/03/2021 om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt.

B. Projektbeskrivelse

Projektet omfatter indvinding af 15.000 m³ sand, sten og grus, overjord (råjord) og muld pr. år på et 6,4 ha stort areal på en del af matr.nr. 1a Nordby Hede, Nordby i Samsø Kommune. 10.000 m³ indvindes under grundvandet, og der indvindes ned til 10 meter under terræn (kote -12 DVR90). Området ligger i graveområdet Trekanten i Region Midtjyllands Råstofplan 2020.

Der har foregået indvinding af sand, sten og grus i området siden år 1979. Den seneste tilladelse til råstofindvinding udgjorde et areal (ca. 9,8 ha) af matr.nr. 1a Nordby Hede, Nordby og udløb d. 7. juni 2023. Tilladelsen omfattede indvinding af op til 20.000 m³ råstoffer pr. år. Den nordlige del af det tidligere indvindingsareal er færdiggravet og efterbehandlet. Den aktuelle ansøgning er således en ansøgning om fortsat råstofindvinding på den resterende del af tilladelsens areal (Figur 1).

Figur 1. Kortudsnittet viser placeringen af det ansøgte areal (rød linje), arealet for den tidligere råstofindvindingstilladelse (blå skravering) og adgangsvejen (orange, stiplede linje) på luftfoto fra foråret 2025. Søerne og de omkringliggende arealer mod nord og øst er tidligere aktive indvindingsarealer og gravesøer, som nu er efterbehandlede. Størrelsesforhold er 1:5.000.

Der søges om fortsættelse af den hidtidige indvinding med samme metoder og på samme vilkår som i den gældende tilladelse. Den

hittidige adgangsvej fra Havvejen til råstofgraven vil fortsat blive benyttet.

Indvindingsområdet efterbehandles til en sø og næringsfattig natur uden tilbagelægning af muld. Der vil blive anlagt en 3-5 meter lavvandszone og 10 meter sikkerhedszone langs søens bredder, og søen vil blive omkring 10 meter dyb. Søernes brinker bliver etableret med et bugtet forløb. Råstofgravens skrænter efterbehandles rå til naturlig tilgroning med anlæg 1:2.

Yderligere detaljer omkring projektet fremgår af screeningsafgørelsen og ansøgningsmaterialet.

C. Natura 2000-væsentlighedsvurdering

Nærmeste Natura 2000-område er N55 Stavns Fjord, Samsø Østerflak og Nordby Hede bestående af habitatområde H51 af samme navn og fuglebeskyttelsesområde F31 Stavns Fjord. Natura 2000-området er beliggende ca. 350-500 m nordøst for det ansøgte areal (Figur 2).

Figur 2. Nærmeste Natura 2000-områder (orange skraveret) omkring det ansøgte areal (rød streg). Målestok 1:80.000, satellitfoto.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området fremgår af nedenstående tabel.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 51		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Lagune* (1150)
	Bugt (1160)	Rev (1170)
	Strandvold med enårige planter (1210)	Strandvold med flerårige planter (1220)
	Kystklint/klippe (1230)	Enårig strandengsvegetation (1310)
	Vadegræssamfund (1320)	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit* (2130)	Klithede* (2140)
	Skovklit (2180)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Rigkær (7230)	
Arter:	Stor vandsalamander (1166)	Gråsæl (1364)
	Spættet sæl (1365)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 31		
Fugle:	Skarv (TY)	Sangsvane (T)
	Edderfugl (T)	Sortand (T)
	Fløjlsand (T)	Klyde (Y)
	Dværgterne (Y)	Splitterne (Y)
	Havterne (Y)	

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. For trækfuglene er følgende fugle ikke til stede i national eller international væsentlig forekomst: Sangsvane (T) og skarv (T) i fuglebeskyttelsesområde F31. Sangsvane gennemgås derfor ikke yderligere, mens skarv kun gennemgås som ynglefugl.

Natura 2000-området er, jf. Natura 2000-planen og seneste basisanalyse (2022-2027)⁴, specielt udpeget for at beskytte marine naturtyper i de store havområder, kystnaturtyper på øer, holme og langs Samsøes kyst samt de tilknyttede arter og fugle. Der er især meget store forekomster af stenrev, kystlaguner og strandsøer inden for Natura 2000-området. Landarealerne er primært karakteriseret ved de store åbne arealer med strandeng og de betydelige arealer med strandvolde med flerårige planter, klithede, grå/grøn klit samt kalk- og surt overdrev. Naturtypen tidvis våd eng er arealmæssigt ikke så dominerende, men områdets forekomster af denne er af høj naturmæssig værdi. På Bosserne yngler en stor bestand af spættet sæl, på havområderne raster havdykænder som edderfugl, og på holme og øer yngler skarv, terner og klyde.

De overordnede og konkrete målsætninger for området fremgår af Natura 2000-planen.

C.1 Potentielle påvirkninger

⁴ Natura 2000-planlægning 2022-2027 (mst.dk)

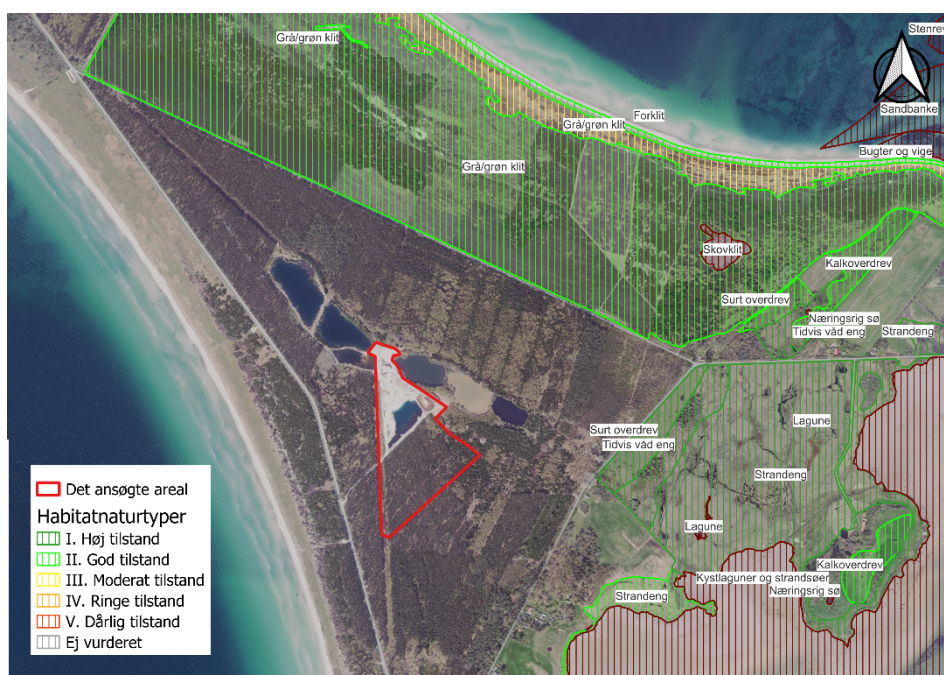
Potentielle påvirkning som følge af indvinding af råstoffer på land er som regel forholdsvis lokale og begrænser sig oftest til selve projektområdet. For nogle emner kan det dog ikke udelukkes, at der også kan være en påvirkning uden for det ansøgte areal:

- Støj og støv fra indvindingen vil uden forebyggende tiltag kunne påvirke de nære omgivelser op til en afstand af maksimalt 300-500 m fra selve graveområdet.
- Indvinding af grundvand til grusvask og sænkning af grundvandet som følge af indvinding under grundvandsspejlet kan medføre en påvirkning af grundvandspotentialet. Påvirkningen vil som regel være minimal, kortvarig og ikke sporbar længere væk end 300 meter fra indvindingen.
- Terræændringer som følge af råstofindvinding kan medføre ændring af afstrømning af overfladevand til nærliggende søer, vandløb og vådområder.
- I forhold til beskyttede arter kan indvinding af råstoffer medføre en påvirkning af den økologiske funktionalitet for arterne, fx i form af en øget barriereeffekt. Den relevante afstand for nærmere vurdering af en eventuel påvirkning afhænger af en konkret vurdering på baggrund af de enkelte arters forekomst i området.

C.1.1 Habitatnaturtyper

Projektets potentielle påvirkninger af habitatnaturtyperne på udpegningsgrundlaget udgøres af støvpåvirkning og indvindingen under grundvandet, og den deraf afledte sænkning af grundvandsstanden. Da 2/3 af den ansøgte indvindingsmængde indvindes under grundvandsspejlet, er støvgener meget begrænset, og grundet projektets placering i skov og den begrænsede indvindingsmængde, vurderes støv fra oparbejdning, sortering og transport ikke udgøre en væsentlig påvirkning. Derfor behandles emnet ikke yderligere.

De nærmeste habitatnaturtyper til projektområdet er grå/grøn klit (2130) og surt overdrev (6230) beliggende henholdsvis 370 meter nordøst for og 370 meter sydøst for det ansøgte areal. Begge naturtyper er tørre og sandende naturtyper, som ikke er i kontakt med eller afhængige af grundvandet. Nærmeste våde habitatnaturtype er tidvis våd eng (6410) beliggende omkring 450 m sydøst fra det ansøgte areal (Figur 3).

Figur 3. Habitatnaturtyper omkring det ansøgte areal. Bemærk, at det ansøgte areal på figuren er større end det faktisk ansøgte areal (arealet er vist korrekt på Figur 1).

Indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet kan medføre en midlertidig ændring af grundvandsstanden, som kan påvirke våde naturtyper. Ifølge Miljøstyrelsens miljøprojekt nr. 526 "Følgevirksomheder af råstofgravning under grundvandsspejlet"⁵ sker der ved gravning under grundvandsspejlet (vådgravning) en fjernelse af råstof fra grundvandsmagasinet, mens vandmængden stort set forbliver intakt. Under graveperioden bliver der fjernet en vandmængde svarende til vandindholdet i det opgravede materiale (porevolumenet). De fjernede råstof- og vandmængder erstattes af en tilsvarende mængde grundvand, som strømmer ind i råstofgraven uden for driftstiden, når der er ophold i graveaktiviteten, og der vil hurtigt ske en reetablering af grundvandsspejlet. Hertil vil gravesøen optræde som en buffer og have en stærk reducerende effekt på grundvandssænkningerne.

Monitering og erfaring fra aktive råstofgrave viser, at i vådgravningens første fase sker der en momentan sænkning af grundvandsspejlet, som ikke øges med tiden⁶. Sænkningen umiddelbart ved gravesøen er maksimalt 20 cm og kan ikke spores længere væk end maksimalt 200 m fra gravesøen. Påvirkningerne optræder inden for en meget kortvarig periode på få uger og er væsentlig mindre end magasinets årlige variation.

⁵ Følgevirksomheder af råstofgravning under grundvandsspejlet, Miljøstyrelsen, 2000

⁶ Monitering af vandstand ved Store Rosenbusk Grusgrav, Region Hovedstaden, 2015

I det aktuelle projekt er der desuden tale om en mindre indvindingsmængde sammenlignet med de råstofgrave, hvor påvirkningen af grundvandspejlet er blevet monitoreret. Desuden er råstofindvinding med slæbeskovlsspil generelt mindre intensiv sammenlignet med oppumpning.

Region Midtjylland vurderer på baggrund af ovenstående, at påvirkningen af grundvandsstanden som følge af projektet vil være meget begrænset og meget lokal og vil derfor ikke påvirke habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget for N55 væsentligt. Projektet vil i øvrigt ikke påvirke den arealmæssige udstrækning af habitatnaturtyperne.

C.1.2 Udpegningsarter

Side 9

Spættet sæl (1365), gråsæl (1364), og stor vandsalamander (1166) er på udpegningsgrundlaget for N55. Der er foretaget opslag på Arter.dk⁷ og Naturbasen.dk⁸. Kun kvalitetssikrede registreringer er medtaget. Registreringer ældre end 10 år er ikke medtaget. Nærmeste registrering af spættet sæl og gråsæl er mere end 2 km øst for det ansøgte areal. Nærmeste registrering af stor vandsalamander er mere end 1 km mod øst. Der er kortlagte levesteder for stor vandsalamander 1 km mod syd og 1,5 km øst for det ansøgte areal (Figur 4).

Figur 4. Nærmeste registreringer af bilag II-arter og levesteder for stor vandsalamander. Bemærk, at det ansøgte areal på figuren er større end det faktisk ansøgte areal (arealet er vist korrekt på Figur 1).

⁷ Arter.dk - Fundsøgning, opslag d. 03-05-2024

⁸ Naturbasen.dk - Fundsøgning (licens E24/2023), opslag d. 03-05-2024

Sæler lever primært i havet og kommer typisk kun på land for at hvile, parre eller føde unger. Dette gør de dog kun helt kystnært, typisk få meter fra vandkanten. Projektområdet er beliggende mellem 300-1000 m fra kysten. På baggrund af projektets placering vil både støj, støv, vibrationer og visuelle forstyrrelser fra gravearbejderne ikke kunne påvirke sælerne på udpegningsgrundlaget.

På grund af afstanden vurderes ingen af de kortlagte levesteder for stor vandsalamander inden for Natura 2000-område at blive påvirket af projektet.

Flere af de tidligere gravesøer vurderes at være egnede som yngle- og rasteområder for stor vandsalamander (se afsnit D.1), men regionen vurderer, at der ikke er økologisk sammenhæng mellem eventuelle bestande uden for og inden for Natura 2000-området. Dette begrundes ved afstanden mellem de potentielle yngle- og rasteområder, som er mere end 1 km, samt at der ikke er nogle oplagte spredningsveje mellem levestederne. Regionen vurderer derfor, at projektet ikke vil påvirke stor vandsalamander væsentligt inden for Natura 2000-området. Da stor vandsalamander også er en bilag IV-art, har regionen foretaget en vurdering af projektets påvirkning på arten uden for Natura 2000-området i afsnit D.

Regionen vurderer, at projektet ikke vil forhindre opfyldelse af de konkrete målsætninger for arterne på udpegningsgrundlaget for N55.

C.1.3 Udpegningsfugle

For fuglene på udpegningsgrundlaget er der kortlagt levesteder for klyde, splitterne, havterne og dværgterne, som alle er ynglefugle. Levestederne forekommer på de små øer i Stavns fjord og ikke på selve Samsø. Nærmeste kortlagte levesteder for klyde, splitterne og havterne er 2,8 km sydøst for det ansøgte areal, og nærmeste kortlagte levested for dværgterne er 4 km øst for det ansøgte areal (Figur 5).

Figur 5. Levesteder for klyde, splitterne, havterne og dværgterne. Bemærk, at det ansøgte areal på figuren er større end det faktisk ansøgte areal (arealet er vist korrekt på Figur 1).

Baseret på projektets karakter, omfang af aktivitet og afstand til de kortlagte levesteder, vurderer regionen, at der ikke vil være nogen påvirkning hverken af tilstanden eller arealstørrelsen af levestederne.

Der er tusindvis af registreringer af udpegningsfuglene omkring Samsø. Nærmeste registreringer er sangsvane, skarv og sortand, der er registreret inden for en radius af 500 m fra projektområdet. Skarv er registreret i en af de tidligere gravesøer. For de registreringer, hvor adfærd er noteret, fremgår det, at arterne langt overvejende er overflyvende eller rastende. Regionen vurderer, at de store, dybe, klarvandede gravesøer kan tiltrække blandt andre sangsvane, skarv, fløjlsand og sortand. Regionen vurderer, at de tidligere gravesøer ikke påvirkes væsentligt (se afsnit C.1.1), og aktiviteten i området vil ikke ændres som resultat af råstofindvinding indenfor det ansøgte område. Der vil ydermere skabes endnu en gravesø, som på sigt kan bruges af fuglene.

Nærmeste registrering af øvrige udpegningsfugle er edderfugl 700 m mod syd og splitterne, havterne og fløjlsand 900 m mod nord. Klyde og dværgterne er registreret mere end 2 km fra det ansøgte i tilknytning til Stavns Fjord.

Alle arterne er tilknyttet våde naturtyper og flere af dem vil tilbringe størstedelen af tiden på havet eller på kysten. Baseret på projektets karakter, omfang af aktivitet og afstand til kysten, vurderer regionen, at råstofindvindingen ikke vil påvirke bestandene eller forhindre opfyldelse af Natura 2000-områdets målsætninger.

C.2 Konklusion

Region Midtjylland vurderer samlet, at det ansøgte råstofindvindingsprojekt ikke vil påvirke Natura 2000-områdets bevaringsmålsætninger eller udpegningsgrundlag væsentligt. Region Midtjylland finder derfor, at der ikke skal foretages en nærmere konsekvensvurdering af påvirkninger på Natura 2000-området, jf. habitatbekendtgørelsens § 6 stk. 2.

D. Bilag IV-artsvurdering

Baseret på "Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV"⁹, "Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV. Del 2 – Odder og flagermus"¹⁰ samt NOVANAS artsregistreringer¹¹ er det sandsynligt, at følgende arter kan forekomme i projektområdet: spidssnudet frø, stor vandsalamander, strandtudse, grønbroget tudse, markfirben og flere arter af flagermus.

Ansøger har som en del af ansøgningsmaterialet indgivet en markfirbenundersøgelse fra juni 2022 samt en levestedsvurdering fra september 2023, begge foretaget af NIRAS. Markfirbenundersøgelsen er vedlagt som bilag B.5, og levestedsvurderingen er vedlagt som bilag B.4.

Der er foretaget opslag på Arter.dk¹² og Naturbasen.dk¹³. Kun kvalitetssikrede registreringer er medtaget, og registreringer ældre end 10 år er ikke medtaget. Nærmeste registrering af spidssnudet frø er 3,2 km sydøst for det ansøgte areal, nærmeste registrering af stor vandsalamander er 1,1 km mod øst, nærmeste registrering af strandtudse er 40 m mod nord, og nærmeste registrering af grønbroget tudse er 750 m mod øst. Markfirben er registreret talstærkt omkring det ansøgte areal, særligt på hedearealet lige nord for det ansøgte areal (Figur 6).

⁹ Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, Aarhus Universitet, DCE, Videnskabelig rapport nr. 520

¹⁰ Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV. Del 2 – Odder og flagermus, Aarhus Universitet, DCE, Videnskabelig rapport nr. 603

¹¹ NOVANA Arter (au.dk)

¹² Arter.dk - Fundsøgning, opslag d. 03-10-2024

¹³ Naturbasen.dk - Fundsøgning (licens E24/2023), opslag d. 03-10-2024

Figur 6. Bilag IV-arter. Gul cirkel med rødt kryds viser registreringer af markfirben foretaget af NIRAS i juni 2022 rekvireret af ansøger. Øvrige registreringer er fra Arter.dk og Naturbasen.dk. Bemærk, at det ansøgte areal på figuren er større end det faktisk ansøgte areal (arealet er vist korrekt på Figur 1).

På den sydlige del af Samsø er der enkelte registreringer af sydflagermus, dværgflagermus og pipistrelflagermus. Øvrige flagermusarter kendes generelt ikke fra Samsø.

D.1 Padder

Som beskrevet indledningsvist har der været råstofindvinding i området siden slutningen af 1970'erne. Området er løbende blevet efterbehandlet dels til næringsfattig natur med store gravesøer og dels efterladt til naturlig tilgroning. Flere af søerne er efterbehandlet med flade brinker i hældning 1:3-1:5, og der er ikke blevet beplantet. Det er derfor ikke overraskende, at en lang række bilag IV-arter har indfundet sig i området, da råstofindvindingen løbende har skabt og vedligeholdt egnede yngle- eller rasteområder.

Flere paddearter kan forventes at have yngle- og/eller rasteområde inden for eller i nær tilknytning til det ansøgte areal:

Spidssnudet frø og stor vandsalamander

Spidssnudet frø er en af de danske paddearter, der kan findes i den største variation af naturtyper. Arten yngler i mange typer af vandhuller, men især i vandhuller i enge, moser og klitheder. Spidssnudet frø kan findes rastende på både næringsfattige og næringsrige lokaliteter, enge og moser, fugtige heder, tørre heder, strandenge, græsmarker eller fugtige løvskove, og ældre naturskovsagtige, fugtige, lysåbne nåleskove. Spidssnudet

frø bruger ofte huller i jorden som skjulested. Afstanden fra ynglevandhullet til de voksnes opholdssteder kan være op til 1 km eller mere, men oftest er det få hundrede meter eller endnu kortere. Om vinteren graver spidssnudet frø sig ligeledes ned i jorden, typisk tættere på ynglevandhullet.

Stor vandsalamander yngler i vandhuller af meget forskellige størrelser og typer. Arten kan findes ynglende i vandhuller under tilgroning, men der skal være sol på næsten hele vandfladen for at bestanden kan klare sig på længere sigt. De foretrukne rasteområder på land er især i skovområder tæt på vandhullet, under stammer med råddent træ, sten, døde blade og i musehuller. Størstedelen af bestanden opsøger levesteder inden for få hundreder meter fra deres yngleområder.

Regionen vurderer, at de tidligere gravesøer kan udgøre yngle- og rasteområder for stor vandsalamander samt yngleområder for spidssnudet frø. Den aktive gravesø vurderes ikke direkte egnet som hverken yngle- eller rastelokalitet grundet vedvarende aktivitet og dermed mangel på vegetation

Ud fra NIRAS' levestedsvurdering, vurderer regionen, at selve nåletræsplantagen ikke udgør rasteområde for hverken spidssnudet frø eller stor vandsalamander.

På baggrund af NIRAS levestedsvurdering vurderer regionen, at enkelte områder langs den nordøstlige afgrænsning kan benyttes som fourageringsområder for stor vandsalamander og spidssnudet frø. Krat, væltede træer og stubbe kan benyttes til skjul og evt. vinterhi. Dette drejer sig om en lille del i kanten af det ansøgte areal. Ansøger har tilpasset sin ansøgning som respons på dette, og det fremgår af ansøgningsmaterialet, at der ikke indvindes i den nordøstlige del for ikke at påvirke området. Da områderne i umiddelbar tilknytning til de tidligere gravesøer, som vurderes egnet som yngleområder, har samme struktur og egenskaber, som områderne i den nordlige afgrænsning af det ansøgte areal, vurderer regionen, at stor vandsalamander og spidssnudet frø vil opsøge arealer i umiddelbar nærhed af deres yngleområder i stedet for at krydse egnede rasteområder for at komme til rasteområder længere væk. Regionen vurderer dermed, at det ansøgte råstofindvindingsprojekt ikke vil påvirke områdets økologiske funktionalitet for stor vandsalamander og spidssnudet frø.

Strandtudse og grønbroget tudse

Som yngleområde foretrækker strandtudser lavvandede tidvise, lysåbne vandsamlinger, hvor ynglen kan udvikles meget hurtigt. Som rasteområde kræver strandtudsen åbne arealer med enten ingen eller meget lav bevoksning. Egnede områder er typisk klitformationer med

vindbrud i bevoksningen, enge og strandenge med meget lav vegetation og vegetationsfattige klippekyster. I områder med tidvise ynglesteder overlapper de udtørrende ynglesteder med rasteområderne.

Grønbroget tudses yngle- og rasteområder overlapper i en vis udstrækning med strandtudsens, men udover dens naturprægede rasteområder kan arten også være tilknyttet kulturprægede arealer med bebyggelse. Her opholder tudserne sig fx i forfaldne ladebygninger og fouragerer langs husmurene. Tudserne kan i dagtimerne skjule sig i huller i jorden, mellem sten i stengærder, i stenbunker eller under henkastede plader, brædder, tæpper, plasticfolier eller andet lignende materiale. De kan opholde sig på strandenge, hvis der er nogle tørre knolde med mere bar jord, og stensætninger langs havet. Grønbrogede tudser overvintrer i huller i jorden. Uden for yngletiden opholder grønbroget tudse sig på land, ofte på ret tørre og bare steder. Den opholder sig i gennemsnit typisk inden for 500 m af dens yngleområde, men kan vandre mere en 1 km væk.

Regionen vurderer, at den aktive gravesø ikke er direkte egnet som hverken yngle- eller rastelokalitet grundet vedvarende aktivitet og stejle kanter under den aktive indvinding. De tidligere gravesøer er ligeledes mindre egnet som yngleområder for strandtudse og grønbroget tudse, da disse typisk foretrækker temporære, sommerudtørrende vandhuller - men det kan ikke udelukkes, at de yngler i søerne særligt i de mere lavvandede partier. Regionen vurderer ydermere, at strandtudse kan anvende den aktive del af graven som fødesøgningsområde. Da strandtudse er nataktive, vil arten søge føde i den aktive grav om natten, hvor der ikke er aktivitet. Nåleskoven mod syd vurderes ikke egnet som rasteområde, mens arealerne mod nordøst vurderes mere egnet for strandtudse, da disse arealer er mere lysåbne. Som det fremgår af NIRAS' levestedsvurdering er terrænet omkring de lysåbne partier dog tilgroet og svært tilkommeligt. Regionen vurderer dermed, som med stor vandsalamander og spidssnudet frø, at det er usandsynligt, at strandtudse vil trodse det tilgroede terræn, særligt når der er egnede rasteområder tættere på dens potentielle yngleområder.

Baseret på beskrivelsen af grønbroget tudses rasteområder ovenfor, vurderer regionen, at der ikke er direkte egnede rasteområder for grønbroget tudse inden for eller i nær tilknytning til projektområdet.

D.1.1 Potentielle påvirkninger, padder

Råstofprojektets potentielle påvirkning af de tidligere gravesøer begrænser sig til indvinding under grundvandet, der kan påvirke vandstanden. Med afsæt i redegørelsen i afsnit C.1.1 om habitatnaturtyper vurderer regionen, at indvindingen under

grundvandet kun i meget lille grad vil påvirke vandstanden i gravesøerne, og at påvirkningerne er mindre end magasinets naturlige variation. Derfor vurderer regionen, at gravesøerne, som yngle- og/eller rasteområder for padder, ikke beskadiges eller ødelægges som følge af projektet.

På baggrund af ansøgers indsendte levestedsvurdering foretaget af NIRAS, vurderer regionen, at en mindre del af den nordøstlige afgrænsning af det ansøgte areal indeholder strukturer og områder, der kan fungere som rasteområde for stor vandsalamander, spidssnudet frø og strandtudse. Dog er disse strukturer og områder ikke unikke for området generelt, og regionen vurderer, at det er mere sandsynligt, at arterne anvender de egnede rasteområder i umiddelbar tilknytning til deres yngleområder (de tidligere gravesøer). Hertil har ansøger ligeledes foretaget en projektilpasning således, at der ikke indvindes på arealerne i den nordøstlige del af det ansøgte areal.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at arealet efterbehandles som de øvrige tidligere indvundne arealer, dels til næringsfattig natur med store gravesøer og dels til naturlig tilgroning. Da den tidligere efterbehandling har medført, at der er blevet skabt levesteder for bilag IV-arter, vurderer regionen, at den ansøgte indvinding og efterbehandling vil medvirke til, at der opstår flere og bedre levesteder, og den økologiske funktionalitet for padder derved på sigt forbedres i området.

D.2 Markfirben

Yngle- og rasteområderne for markfirben overlapper ofte hinanden. Markfirben både yngler og raster typisk på kraftigt soleksponerede skrånninger med veldræned, løse jordtyper og sparsom bevoksning. Områderne må gerne indeholde skjulesteder som stensætninger og -bunker, buskadser og urtetykninger. Som overvintring benytter markfirbenet forskellige former for huller i jorden på veldræned steder, typisk i forbindelse med de soleksponerede skrånninger.

Regionen vurderer, at markfirbens udbredelse i området særligt skyldes flere årtiers råstofindvinding, der kontinuerligt har skabt og vedligeholdt egnede levesteder for markfirben i et ellers uegnet habitat (nåletræsplantage).

Det fremgår af NIRAS' markfirbenundersøgelse fra sommeren 2022 (bilag B.5), at markfirben især er udbredt nord for det ansøgte areal på tidligere indvundne arealer, der nu er § 3-beskyttet hede.

Den aktive del af råstofgraven kan indeholde egnede yngle- og rasteområder for markfirben, men regionen vurderer, at kontinuerlig indvindingsaktivitet medvirker til, at potentielt egnede områder og

skrænter er for stejle, er under konstant påvirkning af gravemaskiner samt mangler den nødvendige vegetation til skjul og skygge.

Regionen vurderer ydermere, at markfirben fortsat vil foretrække de efterbehandlede arealer, der er mere uforstyrret, fremfor at indfinde sig i den aktive grav, der er under konstant påvirkning.

Det fremgår af NIRAS' levestedsvurdering (bilag B.4), at der under kabeltracéet langs den vestlige afgrænsning af det ansøgte areal er egnede områder for solbadning og fødesøgning. Der indvindes ikke under kabeltracéet.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at arealet efterbehandles som de øvrige tidligere indvundne arealer, dels til næringsfattig natur med store gravesøer og dels til naturlig tilgroning. Da den tidligere efterbehandling har medført, at der er blevet skabt levesteder for bilag IV-arter, vurderer regionen, at den ansøgte indvinding og efterbehandling vil medvirke til, at der opstår flere og bedre levesteder, og den økologiske funktionalitet for markfirben i området på sigt forbedres.

D.3 Flagermus

En stor del af det ansøgte areal udgøres af plantageskov primært bestående af nåletræer. Der er ingen bygninger inden for eller i nærheden af det ansøgte areal, der påvirkes af indvindingen. Sydflagermus gennemgås derfor ikke yderligere, da arten er stærkt tilknyttet bygninger.

Skovbrynet forventes ikke at fungere som en ledelinje, da det står alene og ikke har videre forbindelser ud i landskabet. Flere arter af flagermus kan fouragere langs skovbryn, men da skovbrynet ikke forsvinder, men blot rykkes længere mod sydøst når dele af skoven fældes, vurderer regionen, at der ikke er risiko for påvirkning af flagermus' fødesøgning i området.

Flagermus, der er tilknyttet træer, såsom dværgflagermus og pipistrelflagermus, findes oftest i løvtræer såsom bøg, poppel, lind, pil, ask, eg osv., da de har større tendens til at danne hulheder end de fleste nåletræer (hvidgran undtaget). Men der er også gjort fund i nåletræer, hvor spætten har lavet huller. Hvis nåletræerne er små eller står helt tæt, så en flagermus ikke kan passere mellem dem, kan de dog udelukkes som tilholdssted.

Dværgflagermus er i udpræget grad tilknyttet løvskovsrige områder, men kan ses jagende langs skovbryn og i lysninger i skove, inkl. i nåleskove og plantager, men sjældent inde i denne. I Nordeuropa er pipistrelflagermus i udpræget grad tilknyttet frodige løvskove.

D.3.1 Potentielle påvirkninger, flagermus

Projektet involverer, at omkring 1 ha nåletræsplantage fældes. NIRAS har gennemgået nåletræsplantagen med henblik på at vurdere egnede levesteder for flagermus. Der er ikke blevet fundet træer med egnede strukturer. Regionen vurderer derfor, at projektet ikke vil beskadige yngle- eller rasteområder for flagermus.

D.4 Konklusion

Regionen vurderer ud fra ansøgningsmaterialet og de tilhørende vurderinger foretaget af NIRAS, at det ansøgte projekt ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV-arter.

Da der efterbehandles til en gravesø med en 3-5 meter lavvandszone langs søens bredder og næringsfattig natur, er det sandsynligt, at de nye naturområder i fremtiden vil udgøre nye yngle- og rasteområde for stor vandsalamander, spidssnudet frø og i mindre grad strandtudse og grønbroget tudse.

På det foreliggende grundlag vurderer Region Midtjylland efter habitatbekendtgørelsens § 10, at det ansøgte projekt ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bilag IV-arter.